

F.E.Peters'in *Jesus and Muhammad* (İsa ve Muhammed) isimli kitabını bitirdim. *Bağımsız kaynaklardan* iki peygamberin hayatını anlatıyor.

Özetle Kur'an-ı Kerim dışındaki İslâm kaynaklarının hemen hiçbirinin *çağdaş* ve *bağımsız* olmadığını, siret ve hadislerin geçmişe dönük yazıldığını ve güvenilmeyeceğini, Hz. Peygamber'den gelen bilgilerin Kur'an'ın çizdiği çerçevede okunmak zorunda olduğunu anlatıyor. O çerçeve de, malûm, pek fazla biyografik malzeme sunmuyor. Sadece Kur'an'ı okuyan biri, bu kitabın *insan yazarı* konusunda pek bilgi edinemez.

Bu sebeple (kısacası) Kur'an dışındaki kaynaklara itibar etmememiz gerektiğini söylüyor. Daha doğrusu *bilimsel olarak* itibar edemeyeceğimizi. Çünkü neden? O hadis ve siyer kitaplarını yazanların bulundukları toplumu bir arada tutmak için *örnek bir peygamber* fikri oluşturmak gibi niyetleri olabilir.

Kur'an'ı ise açıklayamadığı için kabul ediyor sanırım. Yani başkalarının dediği gibi, *uzun zaman içinde ortaya çıkan bir derleme* demeye dili varsa diyecek ama bunu söylemek için, derlemenin bir yerlerden derlenmesi gerektiğini de biliyor. *Bu kitabın hangi kültür ikliminde oluştuğunu bilemiyoruz* diyor. Kısacası *Allah'ın çölünde böyle konularla uğraşan bir kitabın ortaya çıkıp, bu kadar etki üretmesinin bilimsel açıklaması mı olur?*

Shakespeare'le ilgili mesela en şaşırdığım konu şudur: Bir adamın bir kısmını kendi ürettiği hayli fazla sayıda kelime kullanarak, böyle edebi oyunlar yazması bir mahârettir. Ancak bu adamın acından ölmeyip, bilakis oyunlarını sergilediğinde bön bön bakan değil, alkışlayan seyirci bulması daha başka bir şeydir. Bu ikincisi ilkinin nazaran çok daha zordur. Bir insanın yetişmesini değil, toplumun yetişmesini şart koşar.

Şimdi Kur'an-ı Kerim'in indirildiği toplumun bunu anlayacak kapasitede olduğuna inanmamız gerekiyor. Anlamışlar ki iman etmişler. Ancak bir yandan da, bu toplumda böyle bir *edebi türün* olmadığını kabul etmemiz gerekiyor. Şairler vardı ama bu gördükleri bir şiir değildi. Kâhinler vardı ve bu elçi kâhin değildi. Edebiyat gelişmişti ama bu okunan sadece *edebiyat* değildi. İnsanın her gün başka birinin elinden çıkma *Kur'an* dinlediği bir iklimde, nasıl etkili bir *Kur'an* yazabilirsin?

Şiire alışmış insanlara başka şiirler okuyarak peygamberliğinize ikna edemezsiniz. Yazıya alışmış insanlara, ne kadar güzel yazarsanız yazın, hayatlarını değiştirmeye ikna edemezsiniz. Ayrıca yazıya hiç alışık olmayan insanlara da, ne kadar güzel yazarsanız yazın, ne seviyede edebi olursanız olun, sözle bir şey anlatmak mümkün değildir. Kur'an-ı Kerim'in mucizeliği de biraz bu.

Bu çelişkiyi nasıl çözüyorlar? Çözemiyorlar. Bu kitabın bir *edip* elinden çıkması durumunda, onun gibi başka ediplerin de olduğunu ve o toplumun bu türden edebiyata alıştığını kabul etmek gerek. Edebiyat denen *zıkkım* kendi kendine yetişen bir şey değil. Nitekim, Arapların şiir geleneği vardı ve şair sayılmak için bu geleneğe icâbet etmek gerekiyordu. Ancak bir *risâlet geleneği* yoktu. İbrani peygamberlerini ancak uzaktan duymuşlardı. Zaten böyle bir *ünsiyet* olsaydı, Yahudiler gibi dinler dinler, iş-

lerine devam ederlerdi. Edebiyatın bugünkü hâli gibi. Edipler kaç insanın hayatında bir değişiklik yapabiliyor?

Ancak *bilimsel* olmak zorunda olduğumuz için bir açıklama da bulmak gerek. Yani, ne diyelim, *vahiy aldı mı* diyelim?

Buradaki mucizeye mantıklı açıklama bulmak isteyenlerden biriyim. Mantıklı bir izahın zarar vereceğini de sanmam. Onun için bu kadar çok çeşit kitaplar okuyorum. Burada da yazarın *ekstra ekstra saçmalamadığını* gördüğüm için devam ettim. Gerçi öğrendiğim de pek bir şey olmadı. Bilim dünyada ilk canlının nasıl ortaya çıktığını açıklayamadığı gibi, insan elinden çıktığını iddia ettiği bir kitabın da nasıl bu kadar etki meydana getirdiğini açıklayamıyor.

Haaa, evet, her iki konuda da şunu söylemek mümkün: Canlı, *bir şekilde* ortaya çıkmasaydı, şimdi burada olamazdık ve Hz. Peygamber (as), *bir şekilde* bu kitabı yazıp, *bir şekilde* Bedir ve Hendek harplerini kazanmasaydı, bugün İslâm diye bir din olmazdı. Ancak bunlar gerçek cevaplar değil. O vahyin muhatapları aptal değildi. Kur'an'ın *sadece bir söz* olduğunu ve *sadece söz* için canını tehlikeye atmanın değmeyeceğini idrak edemeyecek değillerdi. Bedir veya Hendek o zamana kadar çölde cereyan etmiş ilk harpler değildi, son harpler de olmadı, azın çoğa galip geldiği ilk harpler de değildi. Bunu *sadece geçmişe dönük baktığımız için her şeyin bir sonucu olduğunu düşünüyoruz* diye mi anlatacaksınız? Tek açıklama bu mu?

Diyeceğim şu: Allah kitabını Mekke vadisindeki bir yetime değil de, Konstantiniyye'deki bir kâtibe indirseydi, biz o kitaptan yine haberdar olur muyduk? O kitap, başka kitapların arasında kaybolmasın ve onu canıyla ve hakkıyla savunacakların elinde bulunsun diye ücra bir çöle indirilmiştir belki? Bir kütüphaneciye inseydi, bilimsel bilimsel açıklayacaktın, *şunu şurdan almış, bunu burdan almış, bunların hepsi eskilerin masalları*. Zaten *kitaplardan bir kitap* olup, nihayetinde kaybolacaktı. O zaman bilimsel açıklamaya da gerek kalmayacaktı.

Neticede mucize tarihin kendisi. O tarihi başlatan kitap da yeryüzündeki kitapların en etkilisi. Bilimcilerin dediği de şu: *Zevklerimize, kriterlerimize ve bildiklerimize uymayan bir kitabın dünya tarihinde nasıl bu kadar değişiklik yaptığını anlayamıyoruz. Bu da sinirimizi çok bozuyor.*